

15 LIEFDEVOLLE VERHALEN
OVER BIJZONDERE KINDEREN
DIE VOORTLEVEN
IN ONS HART

Met
Zonder
Jou

Nooitgedachtland

einde
oke
clinda

Voorwoord

‘Mama, zijn de ouders die meeschrijven aan het boek daarna minder verdrietig?’ Terwijl ik bijna klaar ben met het schrijven van mijn voorwoord, antwoord ik: ‘Nee lieverd, het verdriet zal nooit weggaan, maar deze ouders hebben hun kind een extra plekje in de wereld gegeven door dit boek te schrijven.’

Mijn dochter Elinde van 9 jaar kijkt mij bedenkelijk aan. ‘Maar dat is toch superzielig? Kunnen wij hen niet blij maken? Ik wil niet dat mensen verdrietig zijn.’ Ik leg mijn werk neer en neem haar op schoot.

‘Soms gebeuren er dingen in het leven die heel moeilijk zijn om te begrijpen. Eén van die dingen is het verlies van een kind. Onze Florian, jouw broertje, had er ook gewoon nog moeten zijn. Ik ben daar heel verdrietig om maar ik zou ook niet willen dat dat gevoel weg zou gaan.’

Als ouders zo’n groot verlies meemaken, is het normaal dat ze zich verdrietig voelen. Het verdriet dat wij voelen, is als een diepe oceaan van emoties, en het is belangrijk dat we die gevoelens ook echt mogen ervaren. Wij willen het verdriet voelen omdat het ons herinnert aan de liefde die we voor onze kindjes hadden en altijd zullen hebben.

Verdriet hoort bij het leven, lieverd. Het is een manier waarop we onze gevoelens tonen en laten zien dat we om iemand geven. Het is oké om verdrietig te zijn en te huilen als je iemand mist die je heel dierbaar is. Door het verdriet te voelen, kunnen de ouders hun liefde voor hun kindje blijven koesteren en herinneringen ophalen aan de mooie momenten die ze samen hebben gedeeld.

Maar weet je, ondanks het verdriet blijft de liefde altijd bestaan. Het is als een stralende ster die aan de hemel schittert. Ook deze ouders zullen altijd van hun kind blijven houden en herinneringen aan hem of haar koesteren. En hoewel het kindje niet meer bij hen is, zal het altijd een speciaal plekje in hun hart hebben.

Verdriet en liefde kunnen hand in hand gaan. Het ene maakt het andere niet minder, maar het toont juist hoeveel iemand voor je betekent. Dus als je ooit iemand ziet die verdrietig is omdat hij of zij iemand mist, weet dan dat dit verdriet een teken is van liefde en dat het bij het leven hoort.

Elinde knikt, geeft mij een kus en loopt weg. Niet veel later komt ze terug met een zelfgetekend stripverhaal.

‘Mama, ik begrijp dat verdriet erbij hoort, maar ik heb toch een stripverhaal gemaakt om de ouders minder verdrietig te krijgen.’ Ik kijk naar het stripverhaal en raak ontroerd. Wat prachtig, haar strip verdient een plekje in dit boek. Dit boek, ons vierde boek alweer van de Stichting Nooit Voorbij. Wat een fantastisch proces hebben de schrijvers doorgemaakt. Met 3 schrijfkampen maar bovenal veel contact maakten zij kennis met elkaar en net zoals bij de voorgaande groepen, was er direct herkenning en verbondenheid.

Het is zo waardevol om in contact te zijn met mensen die hetzelfde hebben meegemaakt, omdat zij precies begrijpen wat jij voelt, zelfs als zij het niet in woorden kunnen uitdrukken. Ze kennen dat gevoel van leegte dat altijd aan ons blijft trekken en horen de fluisteringen van het gebroken hart.

Er is ontzettend veel gelachen, gehuild maar bovenal geschreven. Ik ben ontzettend trots op alle schrijvers. Het is hen allen gelukt om de kinderen te laten leven in dit boek. Ook deze kinderen hebben een plekje in mijn hart veroverd.

‘Omdat er liefde is bestaat er geen voorbij.’

Toon Hermans

Liefs

Mirjam Louwen-Van Bekkum

Directeur en Oprichter

Stichting Nooit Voorbij

Inleiding

Een kind hoort zijn ouder te begraven, niet andersom.

Arianne, Cindy, Daisy, Eva, Gerdie, H el ene, Iris, Laura, Lenneke, Marije, Marissa, Melanie, Tim & Rebecca, Romy en Sabrina hebben samen met hun partners ervaren dat het leven niet liep zoals het ‘hoorde’.

Een werkelijkheid die je als ouder nooit mee wil maken, waar omstanders van schrikken en meteen denken “ik zou het niet overleven als mij dit overkwam”. Toch ‘staan’ ze nog. De moeders en vaders van Isa, Koen, Lio, Luca, Lynn en Dean, Liv en Mia, Hailey, Fleur en Bo, Finn, Stan, Senna, Gaia, Jari, Xef en Julian. Hadden we het hen van tevoren gevraagd, dan hadden ook zij gedacht dat ze het niet zouden overleven.

Vanzelf gaat dat niet. Het is een echte battle om de dood van je kind te overleven. Hoe kun je dat integreren in je leven? Hoe verwerk je een zo groot verlies?

Een van de manieren is erover schrijven. We schrijven misschien allemaal wel eens in een dagboek, of een journal. In deze tijd is schrijven in een journal heel populair en we doen het om rust te vinden in ons hoofd.

Het schrijven over de dood van je kind is niet een ontspannend en rustgevend proces zoals het schrijven in een journal of een dagboek. Het schrijven over je rouw gaat diep en is een zeer, zeer pijnlijk proces. Met het opschrijven van de woorden wordt het verlies meer en meer waar. Dit is absoluut herkenbaar voor eenieder die een groot verlies heeft meegemaakt, je kunt en wilt niet geloven dat het ‘waar’ is. Maar als de woorden op papier staan, dan kun je hier niet meer omheen.

Aan het overlijden kun je niets meer veranderen. Je blijft achter met lege handen. Met je kind niet meer fysiek bij je. Je zoekt (en vindt) manieren om je kind op een andere manier in je leven te houden. In de gesprekken met anderen kan dit vaak ingewikkeld blijken, het praten over een overleden kind kan ongemakkelijk (voor de ander) zijn. Daarom is het lotgenotencontact dat ontstaat rondom het schrijven van dit boek, ook van zo veel waarde.

De ouders vinden en steunen elkaar in dit proces en krijgen psychische hulp, waar nodig. Er zijn vele tranen gelaten tijdens het schrijven van deze immens pijnlijke verhalen. Het duurt ook vaak lang voordat het ‘goed’ is zoals het op papier staat. Want als het eenmaal op papier staat kun je er niets meer aan veranderen.

De kinderen in dit boek leven voort. In het leven van hun ouders, in het leven van hun broertjes en zusjes, in het leven van alle mensen die van hen houden. Ze krijg hier een plek, hun naam wordt genoemd. Ze mogen er zijn.

Zij zijn nooit voorbij.

Leoniek van der Maarel Stordiau
Psycholoog – gespecialiseerd in rouw

www.hetnieuwerouwen.nl

Gedichten

Het was in 2020 dat Stichting Nooit Voorbij voor het eerst op mijn pad kwam. Ize was pas vier maanden overleden toen ik de oproep van Mirjam voorbij zag komen om mee te schrijven aan het eerste boek. Ik voelde meteen de noodzaak om mee te schrijven en een paar dagen later hingen we samen aan de telefoon. Het verhaal van Ize had indruk gemaakt en Mirjam wilde mij als één van de eerste schrijvers hebben. Natuurlijk zei ik ja, want ik vond en vind het zo belangrijk dat mensen nog steeds kennis kunnen maken met mijn prachtige, speciale en lieve dochter, ook al is het niet meer in levenden lijve.

Het verhaal van Ize in deel 1 van 'Wij zijn nooit voorbij' is haar nalatenschap. Het is mijn manier geweest om iets blijvends van haar achter te laten in deze wereld en het geeft mij rust dat haar verhaal nooit verloren zal gaan. Doordat ik me verbonden had aan de stichting, werden er ook andere delen van mijn rouwverwerking aangesproken. Ik zag foto's en verhalen voorbijkomen van andere overleden kinderen en herkende het verdriet. De gevoelens van gemis die hierbij naar boven kwamen, moest ik kwijt. Ik begon daarom met het schrijven van gedichten en stuurde ze op naar SNV, zodat ze op de socials geplaatst konden worden.

Mijn gedichten bleven niet onopgemerkt en al snel vroeg Mirjam aan mij of ik ook specifieke gedichten kon schrijven voor bijvoorbeeld moederdag, wereldlichtjesdag of wereldkinderkankerdag. Het schrijven van de gedichten ging mij makkelijk af en ik vond het fijn om mijn gevoelens te beschrijven, maar niet alleen dat, mijn gevoelens werden herkend en erkend door zoveel mensen en soms boden ze zelfs troost. Iets waar ik enorm trots op ben, want alle gedichten schrijf ik met Ize in gedachten.

Vandaag de dag zijn mijn gedichten terug te vinden op verschillende plaatsen. In de eerste twee boeken van SNV staan er beide één, op de socials staan er inmiddels zoveel dat ik de tel ben kwijtgeraakt en in 2022 ben ik begonnen met mijn eigen Instagramaccount; @gemisgedichten. Tijd dus voor iets nieuws...

In dit boek van SNV staan maar liefst vijftien gedichten van mijn hand, geschreven in de kleine vrije momentjes. Het zijn gedichten waarin ik heb geprobeerd mijn gevoelens, mijn pijn, mijn gemis en mijn enorme liefde voor Ize te beschrijven, ook al is het verlies eigenlijk te groot om in woorden te vatten. Ik kan alleen maar hopen dat ook deze gedichten mensen tot in hun hart weten te raken.

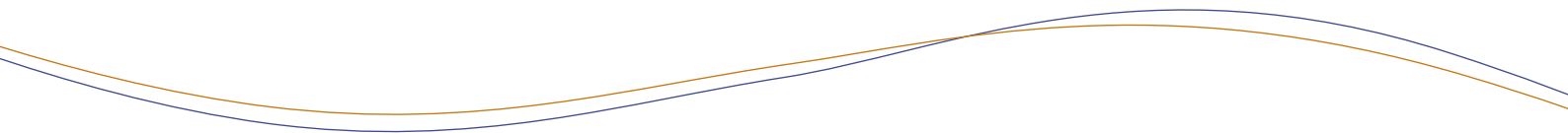
Mirjam, hartelijk bedankt voor deze kans en de ruimte die ook in dit boek weer voor mij en voor Ize is gecreëerd. Ik heb namelijk altijd geweten dat Ize bijzonder was, maar dat ze zoveel teweeg zou brengen en zo'n enorme inspiratiebron zou zijn, dat had ik niet kunnen vermoeden. Mede dankzij jou is Ize nooit voorbij!
Ize, ik hou van jou, voor altijd!

Heel veel liefs,
Mariska de Langen
moeder van Ize*

@gemisgedichten

Inhoud

Stan 13

Senna 43

Luca 69

Xef 99

Isa 127

Finn 161

Hailey 195

Lynn & Dean 225

Fleur & Bo 255

Lio 281

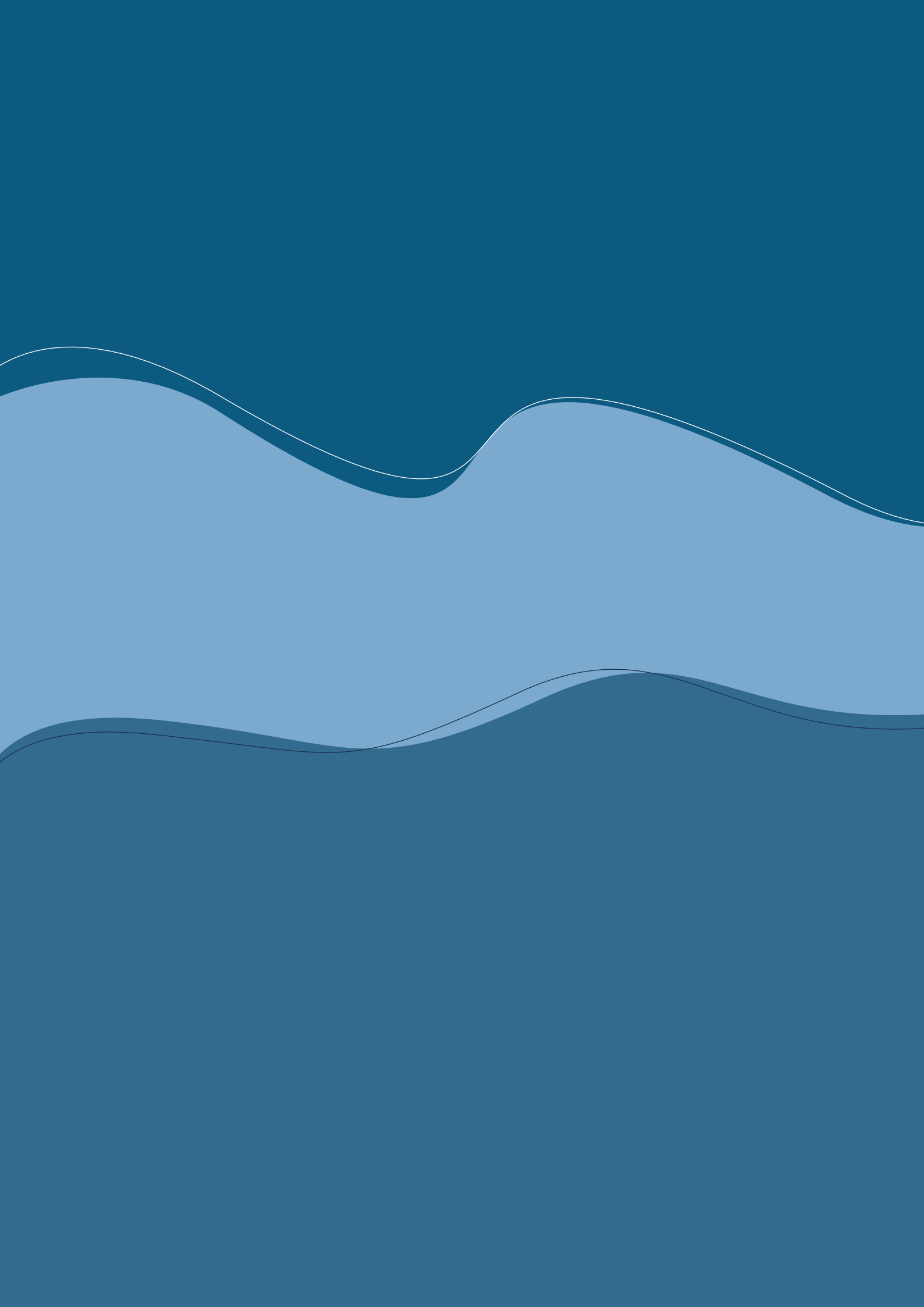
Gaia 313

Julian 345

Jari 371

Mia & Liv 401

Koen 431

ΣΤΑΝ

09
08
11
•
14
08
20

Stan

9 augustus 2011 - 14 augustus 2020

Familie:

Papa Simon, getrouwd met Marleen in 2022
 Mama Marije, samen met Ronald sinds 2019
 Zus Flore, 29 januari 2010
 Kinderen van Ronald: Sem (2004),
 Romy (2005), Daan (2008)
 Opa's en oma's: Gerard en Hetty,
 Jaap en Bregje

Lievelingskleur:

blauw

Lievelingseten:

aardbeien, boerenkool met worst
 (ook in augustus), kip tandoori, patat,
 kipburger, knakworst, cherrytomaatjes

Stan is:

lief, grappig, vrolijk, ernstig, krachtig,
 moedig, volhardend, enthousiast,
 beschouwend, geïnteresseerd, mooi,
 nieuwsgierig, leuk, liefdevol, open, eerlijk,
 slim, levenslustig, oordeelloos, puur
 en nog veel meer.

Stan houdt van:

gezelligheid, vrienden, zomer, het heeal, feestdagen,
 spelletjes, films en verhalen, Cars, Ninjago, De Gorgels...

Hobby's:

tekenen, zwemmen, dansen, voetballen met opa,
 buiten spelen

Sport:

turnen en judo

Wist je dat Stan:

- graag TikToks wilde maken met Flore;
- vaak de film Ratatouille keek als hij zijn eetlust wilde opwekken;
- zichzelf in slaap wiebelde;
- een enorme kruimelkont was;
- het wereldrecord 'langzaam een broodje ei maken' op zijn naam heeft staan;
- veel cherrytomaatjes in zijn wangen kon stoppen;
- uitvinder wilde worden;
- zijn uitvinding een vliegende auto was? Als je op een knopje drukt, ben je in een keer op je bestemming.

‘Just to look in your eyes again...’

[For you - John Denver]

Dood zijn is gewoon niet zo handig

“Als je dood bent, dan ben je weg. Dan kan je helemaal niks meer. Dan kan je ook niet huilen... Dood zijn is gewoon niet zo handig.” Dit zei jij, Stan, toen je vier was. Nu ben je zelf dood. Al twee en een half jaar. En dat is op zijn zachtst gezegd gewoon niet zo handig. Hoe kan ik je nou knuffelen? Of troosten? Je zachte haar, huid, je heerlijke lijf voelen? Je fijne, zoetige zwoele-zomer-avondgeur ruiken? Je stem, adem, je heerlijke lach, je gehuil, je gespeel horen? Je gezicht, je lekkere kontje en al je specifieke bewegingen, uitdrukkingen en maniertjes zien? Hoe kan ik lekker met je spelen, dansen en lachen om al je vrolijke grapjes en gekkigheidjes? Met je praten? Antwoorden proberen te vinden op al je leuke en wijze vragen? En je soms moeten zeggen dat ik het ook niet weet? Hoe kan ik je nu nog eens in je prachtige ogen kijken?

Je was nog erg jong toen je al bezig was met de dood. Wilde je het onsnapbare snappen? Bezweren? Wist je onbewust iets? Eerst was er het vogeltje dat tegen het raam gevlogen was. Ik zie je nog staan, boven op de glijbaan in de tuin, je blauwe jasje aan, een ernstig gezichtje met blozende wangen en het dode vogeltje stevig in je hand. Je was op de glijbaan geklommen om het vogeltje in het voederhuisje te leggen, want dat was ‘zijn huis’. Je was zo lief en zorgzaam. Je vond het heel belangrijk om goed voor het dode vogeltje te zorgen. Samen met Flore hebben we het in de tuin begraven. In de periode daarna bleef je met enige regelmaat vragen stellen en opmerkingen maken over de dood. “Wat gebeurt er nu verder met het vogeltje?” Of: ‘Ik denk dat er van het vogeltje nu alleen nog maar botjes zijn, hoor.’ Toen je ‘oude oma’, je overgrootmoeder, overleden was, hield dat je op dezelfde manier bezig. Gelukkig hebben we haar nog gedag kunnen zeggen en later zijn we naar de begraafplaats gegaan. Een paar weken later bij het ontbijt gaf je aan dat er van oude oma nu vast ook alleen nog maar botten waren.

“Kinderen kunnen niet doodgaan, toch?” Het was een vraag, maar je zei het bijna als stelling. Ik voelde zo hoe je geruststelling nodig had. Dat kinderen niet dood kunnen gaan. Maar dat kon ik helaas niet bevestigen. Ik wilde je toch geruststellen en ik zei dat het gelukkig niet zo vaak gebeurt. Dat er dan een ernstig ongeluk moet gebeuren of dat een kind een heel erge ziekte krijgt, maar dat dat bij de meeste kinderen niet gebeurt. Jij en Flore waren kerngezond en al jullie vriendjes ook. Je vroeg wat er met mij zou gebeuren als je dood zou gaan. “Dat zou ik verschrikkelijk vinden! Ik moet er niet aan denken dat jij of Flore dood zou gaan. Dan zou ik de rest van mijn leven vreselijk verdrietig zijn.”

Flore heeft dit blijkbaar onthouden. Ongeveer vier jaar later werd je ziek. Het was zo’n heel erge ziekte. Kanker. Toen na negen maanden bleek dat je de ziekte niet zou overleven, vroeg Flore mij een keer angstig of ik alleen nog maar verdrietig zou zijn als je overleden was. “Nee. We zullen heel verdrietig zijn en het zal op verschillende momenten vreselijk moeilijk zijn. Het verdriet zullen we altijd bij ons dragen. Maar we zullen ook leuke dingen blijven doen, blij zijn en genieten.” We zullen leven. Met alles erop en eraan. Zoals jij het zo mooi gedaan hebt, Stan.

Daarom wil ik graag over jou schrijven. Om volop te leven. Om je heel dicht bij me te halen, je tot in al mijn vezels helemaal te voelen. Een poging om iets van jouw essentie op papier te krijgen, je toch nog eens diep in je ogen te kijken, ook al kan dat niet meer.

Dank je, lieverd! Voor al je liefde en licht. Ik ben zo blij dat je bij ons wilde zijn.

Mama

HIJ MAAKT GELUID

Een gezond kind krijgen is niet vanzelfsprekend. Dat heb ik altijd geweten. Laat staan meer dan één. Toen bij mij de kinderwens insloeg als een bom zodra ik voor het eerst mijn broers eerste dochter vasthield, werd ik me daar weer heel bewust van. Het verlangen naar een kind, nee, kinderen, groeide en helaas ging het allemaal niet vanzelf. Na een lang en pittig traject ging het uiteindelijk voorspoedig. Eerst werd Flore geboren, gezond gelukkig. Een prachtig wonder. Precies tien maanden later werd ik voor de tweede keer zwanger.

Na 38 weken moest Stan iets eerder dan gepland geboren worden. En eerder iets doen wat moet, is niet echt iets voor Stan. Ik was er eigenlijk ook nog niet aan toe. Geforceerd moest ik hem loslaten en dat ging moeizaam. Bij elke wee daalde zijn hartslag en dat werd zorgelijk. Er werd gezegd dat hij snel geboren moest worden, desnoods met een keizersnee. Dat werkte. Ik kon hem redden door hem los te laten en ik liet los. Ik zette kracht bij en binnen een kwartier was hij er. Onze mooie Stan, gezond en wel. "Oh gelukkig, hij maakt geluid!" zei ik.

‘Vergeet me niet, ook al zeg ik je vaarwel [...] Je blijft hier in mijn hart, al ben ik ver bij jou vandaan’

[uit: Coco]

Met Stan kreeg ik er weer een wereld bij. Wat vond ik hem klein en wat had hij grote handen en voeten in vergelijking met Flore. Een echte jongen. Ook zijn stem vond ik meteen een jongensstem. Stan was de eerste paar maanden wat onrustig en hij huilde veel. Volgens mij was hij er nogal van geschrokken dat hij opeens geboren moest worden en moest hij die eerste maanden van de schrik bekomen. We hielden hem dag en nacht zo veel mogelijk tegen ons aan. Na een paar maanden werd hij rustig en was hij vooral een ontzettend blij baby met kraaiende lachjes. Hij is altijd een heerlijke knuffelkont gebleven. "Foweh, kuffel?" zei hij meerdere keren per dag en Flore gaf daar meestal liefdevol gehoor aan.

Knuffelen deed hij op zijn eigen manier. We gingen er vaak echt voor zitten. Het liefst duwde hij zijn gezicht tegen mijn blote hals, lekker huid op huid. Hij sloeg zijn armpjes dan zo ver mogelijk om me heen en ik kon hem heerlijk vasthouden en strelen. Zijn hele lijfje wiebelde genietend heen en weer, alsof hij weer in me wilde krui-

pen. Oh, wat verlang ik nu naar zo'n knuffel van hem. Als Stan zijn hamster knuffelde, hield hij hem in zijn handen, keek er verliefd naar en dan wreef hij de hamster zacht tegen zijn wang. "Ohw, wat schattig, hè mama!" Hij kon ook heerlijk als een welpje op mijn rug liggen als ik op mijn buik lag, dan klom, rolde en sprong hij over me heen. Ik kan het nog voelen.

Twee maanden voor hij overleed, hadden we een mooi weekend. Op zaterdag waren we naar de bakker geweest. Hij genoot zichtbaar van zijn roze koek. En ik genoot daar weer dubbel van. Het is sowieso heerlijk om je kind te zien genieten, maar als hij zo ziek is en weet dat hij gaat sterven, is het ongekend fijn.

"Wij maken altijd leuke dagen hè, mama. Lekker thuis met z'n tweeën en dan aaien we en knuffelen en kussen." We keken samen de film Coco die dag. Het gegeven dat je verdwijnt als je vergeten wordt, raakte hem. Maar het hoopgevende is, dat je blijft zolang er levende mensen aan je blijven denken. In een andere dimensie weliswaar, maar dat kan toch heel dichtbij zijn. Hij wilde kaarsjes aansteken en dat deden we. En de foto van Flores overleden hamster moest erbij. Allemaal zoals in de film. Flore had een mooie foto van Micky gehaald en die zetten we bij de kaarsjes. Die foto staat daar nu nog steeds. Met de foto van Stan ervoor. Bij zijn eigen kaarsje. Stan liet me op deze manier mooi zien hoe het moest als hij er niet meer zou zijn. Ik doe het nu zo, elke dag en ik doe dat zo graag voor hem. We voelden toen de lading denk ik allemaal. En vooral de liefde. Stan gaf me veel kusjes die dag en zei erover: "Normaal knuffel ik alleen, maar kussen dat doe ik meestal niet, maar nu wel." Zo'n mooie en typische Stanreflectie. Een paar dagen later wilde hij oma Hetty de film ook laten zien. Ook met het nodige geknuffel. Op belangrijke momenten van de film zei hij: "Oma, nu moet je goed kijken." Na afloop bekeek hij de foto's die bij mijn ouders hangen van hun kleinkinderen en dus ook van hem. "Nou, jullie hebben wel genoeg foto's, hoor." Toen was het goed.

OP Z'N STANS

Vanaf zijn geboorte deed Stan alles op zijn manier en vooral op zijn eigen tijd. Op z'n Stans. Puur, authentiek en autonoom. En op zijn dooie gemak. Stan had nooit haast. Bij het consultatiebureau moest hij iets uit de hand van de arts pakken. Hij pakte het met zijn rechterhand. "Hij moet het ook met links kunnen," zei ze. Hij deed het niet. Stan leek soms even stil te staan, of eigenlijk deed hij gewoon iets anders dan wat 'moest'. Uiteindelijk deed

hij alles. Meestal wat later dan gemiddeld. Vaak in een soort inhaalspurt. Stan hield zich niet zo aan de norm. Hij ging pas iets doen als hij er zelf interesse in had en hij was een tevreden kind. Er was genoeg vermaak om naar te kijken. Zeker met zo'n leuke zus die je speeltjes komt brengen, was er geen noodzaak er zelf op af te gaan.

Op zijn eerste verjaardag kon Stan goed zitten als wij hem op zijn billen neerzetten. Kruipe of lopen deed hij nog helemaal niet. Wel kon hij al een bal vangen en dat vond hij hartstikke leuk. Hij neuriede liedjes voor hij kon praten. Ook eten vond hij reuzeleuk. Toen hij voor het eerst fruit mocht, was ik goed voorbereid met een lepeltje, slab en doekje. Ik stelde me in op een hoop gepruttel en gelebber, waarbij een groot deel van het bananenprutje weer uit zijn mondje zou komen. Het ging heel anders: Stan had binnen no-time een hele banaan weggewerkt en hij was boos omdat het al op was.

Wat hem interesseerde, daar stortte hij zich op. Hij wilde alles weten. Hij was vooral bezig om de wereld en de mensen om hem heen te bestuderen en te begrijpen en zijn eigen plek daarin te vinden. Hij genoot van wat hij deed en kon. Genieten deed hij met zijn hele lijf en met veel vreugdesprongetjes. Toen hij naar school ging, hadden we een kennismakingsgesprek met juf Geesje. We zeiden maar meteen hoe Stan in elkaar zat en dat we vermoedden dat hij misschien een extra kleuterjaar nodig had. Geesje heeft hem goed gevolgd en vooral ook heel goed gezien. Hij was rustig, soms stillletjes en verlegen, maar ze zag ook dat hij volop kon genieten en lachen met vriendjes. Toen hij voor de eerste moederdagknutsel hartjes moest uitprikken, vond hij dat heel stom. Uiteindelijk heeft hij er nog een paar geknipt, want dat prikken was te vermoeiend. Ik koester alle moederdagknutsels.

Hij had inderdaad een extra kleuterjaar nodig. En wat is hij dat laatste jaar gegroeid: van een verlegen, dromerig jongetje naar een guitige jongen vol zelfvertrouwen. Dat was duidelijk te zien bij het schooltheater van zijn klas. Waar hij in het tweede jaar nog een verlegen, maar ontzettend schattig biggetje was tussen andere biggetjes, was hij in het derde jaar de leeuwentemmer die met verve en charme de show stal.

Het jaar daarop ging hij naar groep drie bij juf Kim. Stan deed het goed en hij kwam vaak thuis met vrolijke verhalen. Zijn vriend Max had iets geks gedaan of Elyaz keek grappig. Ik kon vaak het verhaal niet volgen omdat Stan vooral heel hard moest lachen tijdens het vertellen. Hilarisch vond ik dat. Zijn lach was zo aanstekelijk.

Met Sinterklaas ging hij blij in zijn pietepak naar school. Ik ging die ochtend met een gelukkig gevoel naar huis. Stan zou genieten vandaag. Bij het ophalen verwachtte ik dat hij vrolijk op me af zou rennen en aan een stuk door zou vertellen. Hij keek echter sip en eenmaal bij mij, begon hij te huilen. Het raakte me. "Ik ben mijn cadeautje kwijtgeraakt." Ik hoor het hem nog zeggen. We gingen terug naar de klas en Kim vond het cadeautje meteen. Hij was blij dat het terecht was, maar de lol was er toch een beetje af. Het verdriet dat hij voelde, ebde niet zo maar weg. Hij had het voor zichzelf gehouden tot hij bij mij was, terwijl iedereen om hem heen uitgelaten was. Ik voelde de eenzaamheid daarin.

Aan het begin van groep vier werd Stan ziek. Hij gaf aan bij Kim dat hij op school gewoon school wilde en zo deed ze het. Toen Stan na de eerste zware weken ziekenhuis weer naar huis mocht, zijn we naar zijn klas gegaan, zodat hij kon vertellen wat er met hem aan de hand was en wat hij allemaal had meegemaakt. Max durfde het aan om te vragen of Stan zijn pet af wilde doen; hij was inmiddels al behoorlijk kaal. "Nee, dat wil ik niet!" Voor mij toonde dit aan hoe mooi hun vriendschap was. Max kon deze vraag aan hem stellen en Stan kon aan hem makkelijk het eerlijke antwoord geven. Het was in een keer duidelijk voor de hele klas. Later heeft Stan voor Max alleen wel even zijn pet afgedaan.

Groep vier was het jaar van ziek zijn, van kanker, met alle ellende die daarbij hoort en toch zo normaal mogelijk leven om de ziekte even op zijn plaats te zetten. Stan leefde volop. Hij speelde stiekem met gummetjes als hij vond dat hij lang moest lezen in de klas: "Ik denk niet dat juf weet hoeveel letters dat dan zijn." De laatste schooldag kon Stan gelukkig naar school om met de hele school buiten af te tellen tot de zomervakantie. Toen we daarna het schoolplein afliepen, hielden sommige ouders het niet droog. Ik voelde hun angst dat ze ons voor de laatste keer zo naar huis zagen gaan. Ik kon ze niet te lang aankijken. Wij gingen gewoon naar huis om vakantie te vieren. Wij waren bezig met leven en niet met de naderende dood, al voelde ik wel dat die ons op de hielen zat. Stan maakte zich nog even zorgen of hij wel echt in groep vijf zat, maar hij was snel gerustgesteld. Wat is het toen snel gegaan. Kim heeft in de laatste vakantieweek de tafeltjes klaargezet met ook een fijn plekje voor Stan. Hij heeft het niet gered. Op de laatste vrijdag van de vakantie overleed hij. Op zijn tafeltje in de klas kwam zijn foto.

